

**EKSPERIENCJE
NAGOŚCI**

Ewa Banaszak

**EKSPERIENCJE
NAGOŚCI**



Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2017

Recenzja:
prof. dr hab. *Rafał Drozdowski*

Redaktor prowadząca:
Anna Raciborska

Redakcja i korekta:
Anna Kaniewska

Projekt okładki:
Katarzyna Juras

Na okładce wykorzystano zdjęcie © Antona Belovodchenko,
Fotolia/120712369

Copyright © 2017
by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

**Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Instytut Socjologii,
Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego**

ISBN 978-83-7383-888-8
DOI 10.7366/9788373838888

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.
ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa
tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91
dział handlowy: jak wyżej w. 108
e-mail: info@scholar.com.pl
www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze
Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)
Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki k. Warszawy

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
-----------------	---

CZĘŚĆ I. ARCHITEKTONIKA DOŚWIADCZANIA CIAŁA

Prolegomena. Społeczeństwo w ciele, ciało w społeczeństwie	13
Obraz człowieka	13
Otwarcie możliwości	16
Nadmiar i deficyt	17
Ręka warta więcej niż głowa?	20
Gest wokalny i jego natura	24
„Myślące posągi”	28
Smakowanie społeczeństwa?	35
Biologiczny sens retardacji	37
Istota „otwarta na świat”	41
Architektonika doświadczania ciała	44
Proza ciała	44
O doświadczaniu ciała po raz pierwszy	45
O doświadczaniu ciała po raz drugi: (hipo)teza o społecznym wpływie	50
Fizjologiczno-psychologiczno-socjologiczne montaże	55
Konwencjonalny gest i społeczna pamięć	59
Krótkie podsumowania	62

CZĘŚĆ II. SPOŁECZNE FABRYKI NAGOŚCI

Społeczne fabryki nagości	73
Poszukiwanie tematu	73
Archeologia nagości	74
Alternatywa dla znanego świata	81
Historia pisana na marginesach	90
Antropologia nagości	92
Urządzenie ubranie–nagość	97
Metodologia badań	105
Wprowadzenie	105
Konstrukcja rzeczywistości	106
Podjęcie tematu	112
Zbieranie potocznych produkcji jednostki	116
Próba czy informatorzy	122
<i>In situ</i> . Z notatnika badacza	129
Czy to prawda, co oni kłamią?	138
W poszukiwaniu materiałów. Od banalnych wypowiedzi do wiedzy socjologicznej	142

CEŚĆ III. EKSPERIENCJE NAGOŚCI

Odwrócony plan	149
Czy wstyd jest <i>passé</i>?	153
Pierwsze odpowiedzi	153
Pisanie na powierzchni sfery	155
Nie mam problemu z nagością	169
Szczególna udręka wstydu w pojęciach abstrakcyjnych	179
Etyka <i>ve</i> / estetyka	185
Sygnifikatory wstydu i rytuał nagości	192
Nagość przez małe i duże „n”	196
Czyje oczy?	203
Raz, dwa, trzy... kto patrzy...	203
Lustro	207
O zdarzeniach niespecjalnie uskrzydających	210
O miejscach dedykowanych nagości	220
Nagość, która nie robi wrażenia	230
Ten pierwszy raz	243
(Nie)zasłużona apoteoza nagości	249
Zmiana myślenia	249
Wpisanie we wspólnotę	251
Tabu nagości	255
Tajemnicza sprawa gaci	260
Nagość jest moja, ciało jest moje	266
Latać nago	272
Graniczne przestrzenie kultury	274
Nagość w rodzinie	283
Status tego, co poznane	283
Bliskość i dystans: kochankowie/małżonkowie i ich relacje	284
Dystans i bliskość: rodzice i dzieci	304
Tabu kazirodztwa	315
Samo tak wyszło	325
Z kobiety w matkę	331
Zakończenie	337
Literatura	371
Aneks	381
Indeks osobowy	385